

УДК: 349.3 (477)

Мельник Володимир Петрович –

помічник-консультант народного депутата України,
здобувач кафедри муніципального права
та адміністративно-правових дисциплін
Інституту права ім. І. Малиновського
Національного університету «Острозька академія»,
кандидат юридичних наук

Melnyk Volodymyr P. –

assistant of the people's deputy of Ukraine,
external doctoral student of the department of municipal law
and administrative law courses
at I. Malynovskyi Law Institute of the
National University "Ostroh Academy",
candidate of juridical sciences
(2 Seminarska st., Ostroh, Rivne region)

Тенденції імплементації Конвенції ООН про права інвалідів у новітніх умовах сьогодення: проблеми та перспективи

У статті здійснюється дослідження тенденцій імплементації конвенції ООН про права інвалідів в новітніх умовах сьогодення. Автор вірно зазначає, що в умовах низького рівня соціальних стандартів та гарантій, розвиток кризових явищ у суспільстві і державі призводить до зростання цінової політики а, відтак вартісної межі достатнього життєвого рівня, знецінення соціальних виплат, негативно позначається на соціально-правовому становищі осіб з інвалідністю.

Ключові слова: Конвенція, інвалід, право, соціальний захист, законодавство, нормативно-правовий акт.

В статье осуществляется исследование тенденций имплементации конвенции ООН о правах инвалидов в новейших условиях настоящего. Автор верно отмечает, что в условиях низкого уровня социальных стандартов и гарантий, развитие кризисных явлений в обществе и государстве приводит к росту ценовой политики и, следовательно стоимостной границы достаточного жизненного уровня, обесценивание социальных выплат, негативно сказывается на социально-правовом положении лиц с инвалидностью.

Ключевые слова: Конвенция, инвалид, право, социальная защита, законодательство, нормативно-правовой акт.

Melnik V.P. Tendencies of implementation of the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities under the Present Conditions: Issues and Perspectives

This article provides scientific and theoretical research of tendencies of implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities under the present conditions. The author notes that a low level of social standards and guarantees along with an arising crisis in the state and society contribute to significant increase of prices, lowering of the existing low standards of living, reduction of social benefits. These conditions affect the social and legal status of vulnerable people, particularly disabled persons. It should be also mentioned that the mentioned government policy aimed at the limitation of social benefits, does not comply with terms and conditions determined in the Constitution and international treaties to which Ukraine is a party.

It should be also pointed out that the UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities provides the basic principles of social and legal status of disabled persons and determines their rights and social guarantees. Ratification of this Convention by the Verkhovna Rada of Ukraine started an irreversible process of

implementation of its provisions. It requires to improve current national legislation on the rights of persons with disabilities in particular to strengthen basic principles, social guarantees and standards.

The purpose of this Convention is to promote, protect and ensure the full and equal enjoyment of all human rights and fundamental freedoms by all persons with disabilities, and to promote respect for their inherent dignity. To achieve this goal an interested party-state shall take all necessary legislative, administrative and other legal measures to provide and ensure the rights and guarantees determined in this international legal act including if needed, canceling or changing existing domestic legal acts which may be considered discriminative towards the persons with disabilities.

The Convention on the Rights of Persons with Disabilities has a number of important provisions which should be implemented in domestic legislation and establish a modern system of rights of the persons with disabilities as follows: to recognize that all persons are equal under the law and every person has a right to be protected by law and face no discrimination, to guarantee protection of women and children with disabilities; to provide organizational and legal background for education and educational works; to develop the infrastructure that persons with disability had an access to it.

The author proves the need to improve the existing social security legislation, to determine its main issues, objectives and directions. Reforming social security legislation is a logical requirement of a rapid development of social relations.

Keywords: *Convention, disabled persons, law, social security, legal act.*

Постановка проблеми. Розвиток в Україні сучасної моделі громадянського суспільства, в умовах забезпечення територіальної цілісності держави, подолання наслідків фінансово-економічної кризи вимагає, насамперед, посилення сучасної моделі соціального захисту, забезпечення системи прав та інтересів осіб з інвалідністю. Адже особи з інвалідністю, як найбільш незахищена категорія населення України потребує ефективного захисту держави та громадянського суспільства. Впровадження положень та стандартів Конвенції ООН про права інвалідів надасть змогу налагодити та вдосконалити функціонування усієї національної системи соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У юридичній літературі проблеми соціального захисту осіб з інвалідністю досліджувались у працях таких вчених-юристів як: В.М. Андріїв, В.С. Венедіктов, С.В. Венедіктов, М.І. Іншин, В.Л. Костюк, Л. І. Лазор, С.С. Лукаш, А.Р. Мацюк, К.Ю. Мельник, Н.М. Мельничук, П.Д. Пилипенко, Є.М. Попович, С.М. Прилипко, О.І. Процевський, В.І. Процевський, О.М. Тищенко, С.М. Черноус, Н.М. Хуторян, В.І. Щербина, О.М. Ярошенко та інші.

Невирішені раніше проблеми. Поділяючи концептуальні наукові напрацювання та здобутки цих та інших вчених у розвиток доктрини права соціального забезпечення,

соціального захисту осіб з інвалідністю, у новітніх умовах сьогодення проблематика щодо імплементації Конвенції ООН про права інвалідів, необхідність розвитку новітнього внутрішнього законодавства з цих питань дедалі стає актуальною, враховуючи сучасний стан і динаміку розвитку суспільства і держави.

Метою даної статті виступає науково-теоретичне дослідження проблем щодо імплементації положень Конвенції ООН про права інвалідів в умовах сьогодення, виходячи із об'єктивної необхідності вироблення дієвих механізмів соціального захисту, розбудови суспільства і держави у цьому напрямку.

Виклад основного матеріалу. Доречно підкреслити, що в Україні проживає 2,8 млн. громадян з інвалідністю, у тому числі пенсійного віку (за даними Мінсоцполітики від 01.10.2014)[1]. Слід наголосити, що в умовах низького рівня соціальних стандартів та гарантій, розвиток кризових явищ у суспільстві і державі, що веде до зростання цінової політики а, відтак вартісної межі достатнього життєвого рівня, знецінення соціальних виплат, негативно позначається на соціально-правовому становищі осіб з інвалідністю. До того ж, умовах сьогодення політика держави спрямована на обмеження рівня соціальних виплат[2], що очевидно, видається вразливим, з точки зору дотриманням норм Конституції[3] та міжнародних договорів України[4],[5], [6]. Принагідно підкреслити, що Конституція

України (ст. 46) передбачає, що громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у разі повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом. Ще одним важливим конституційним правом є право на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, що включає достатнє харчування, одяг, житло (ст.48). Ці права є універсальними і таким, що за змістом Основного Закону України не можуть зазнати обмежень. Заборона обмежень цих прав продиктована і іншими положеннями Конституції України (ст.ст.1,3, 22, 23, 46, 48 та інші.). Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні»[7] (ст.1) передбачає, що інваліди в Україні володіють усією повнотою соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод, закріплених Конституцією України, законами України та міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України. Можна погодитися із позицією професора М.І. Іншина, Д. І. Сірохи, які наголошують на тому, що сутність соціальної держави в новітніх умовах сьогодення полягає у наявності чітких механізмів утвердження системи прав та свобод людини, гарантування і правової охорони, розбудови інститутів громадянського суспільства як виразників його інтересів[8, с. 18]. У соціальному та правовому сенсі, більш логічним було б, провадити політику суспільства і держави щодо: надання цілісної та адресної підтримки найбільш вразливим категоріям громадян, насамперед, особам з інвалідністю; забезпечення дотримання норм Конституції України щодо гарантування верховенства прав та свобод людини у функціонування суспільства і держави, зокрема таких основоположних прав як право на працю та право на соціальний захист; дотримання виконання положень міжнародних договорів України. Особливо гостро проблема щодо соціального захисту в умовах сьогодення стосується осіб з інвалідністю, що пов'язано із: посиленням кризових явищ у суспільстві і державі, які обумовлюють зростання межі достатнього життєвого рівня; знеціненням соціальних виплат; невідповідністю соціальних виплат реальному прожитковому мінімуму;

послабленням рівня соціальних стандартів; процесом послаблення прав працюючих осіб з інвалідністю; наявністю складного і суперечливого законодавства з питань прав осіб з інвалідністю.

Проголошуючи міжнародну та європейську інтеграцію, Україна декларує стратегію на гармонізацію внутрішнього і міжнародного законодавства з питань соціального захисту. Як відомо, Генеральна Асамблея ООН у грудні 2006 року прийняла Конвенцію про права інвалідів (далі – «Конвенція»), яка була відкрита для підписання 30 березня 2007 року[9]. Ухвалення цієї Конвенції стало визначальним кроком на шляху утвердження прав та свобод осіб з інвалідністю, вироблення дієвих механізмів соціального захисту, впровадження міжнародних та європейських стандартів. Як відомо, до основних принципів Конвенції варто віднести наступні: а) повага до притаманного людині достоїнства, її особистої самостійності, зокрема свободи робити власний вибір; б) недискримінація; в) повне та ефективне залучення та включення до суспільства; г) повага до особливостей інвалідів і прийняття їх як компонента людської різноманітності й частини людства; д) рівність можливостей; е) доступність; є) рівність чоловіків і жінок; ж) повага до таких здібностей дітей інвалідів, які розвиваються, і повага до прав дітей-інвалідів зберігати свою індивідуальність. Їх адекватне розуміння та втілення є одним із ключових напрямів розвитку суспільства і держави, розвитку новітнього законодавства про права осіб з інвалідністю.

Принагідно відзначити, що Конвенція ООН про права інвалідів декларує базові засади соціально-правового статусу осіб з інвалідністю, в тому числі встановлює їх права та гарантії. Виходячи із суспільної значимості даного міжнародного акту, об'єктивну необхідність посилення соціальної захищеності зазначених осіб, в тому числі їх прав та гарантій, розвитку національного законодавства у даній сфері, визначною подією стало прийняття Верховною Радою України Закону України «Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і Факультативного протоколу до неї». Ратифікація Конвенції Верховною Радою України ще 16 грудня 2009 року, забезпечила організацію незворотного процесу імплементації її

положень, необхідність розбудови новітнього внутрішнього законодавства про права інвалідів, яке б максимально посилювало окреслені у ній принципи, гарантії та стандарти.

Як відомо, метою Конвенції є заохочення, захист та забезпечення повного й рівного здійснення усіма інвалідами всіх прав людини й основоположних свобод. Принциповою особливістю Конвенції як фундаментального міжнародно-правового акту ООН виступає те, що її положення спрямовані на заохочення і забезпечення повної реалізації усіх прав та основоположних прав та свобод інвалідів, без будь-якого роду дискримінації. Для досягнення такої мети держави-учасниці Конвенції зобов'язуються вживати усіх належних законодавчих, адміністративних та інших правових заходів для здійснення прав, які передбачаються у даному міжнародному договорі в тому числі й тих, які стосуються зміни чи скасування існуючих законів України, постанов, звичаїв які є дискримінаційними по відношенню до інвалідів. Це означає, що Конвенція визнає і проголошує право осіб з інвалідністю на доступ до усіх сфер суспільного життя а, відтак і можливість безбар'єрного самоствердження у суспільстві і державі.

Доречно наголосити, що теоретико-правовий аналіз норм Конвенції дає підстави констатувати закріплення у ній міжнародно-правових гарантій рівності осіб з інвалідністю перед законом, незалежно від їх фізичного чи психологічного стану, а також гарантій права на рівний захист закону та рівне користування ним без дискримінації. У цьому контексті, у Конвенції підкреслюється, що держави учасниці визнають, що жінки інваліди підпадають під вплив множинної дискримінації, саме тому необхідне застосування певних правових механізмів, які б забезпечували створення умов щодо використання ними повного і рівного об'єму своїх прав та свобод. Варто додати, що держави учасниці Конвенції вживають усіх належних заходів, аби забезпечити всебічного розвитку, покращення становища та розширення прав і можливостей жінок, щоб гарантувати їм здійснення й реалізацію прав людини й основоположних свобод, які закріплюються у даному міжнародному документі.

Змістовне науково-теоретичне дослідження норм Конвенції, дозволяє

відзначити, що вони визначають основоположні та фундаментальні права та свободи осіб з інвалідністю у всіх сферах суспільного життя. Насамперед, варто констатувати, що Конвенція проголошує такі права як: право на достатній рівень та право на соціальний захист. Закріплене право інвалідів на достатній рівень життя у тексті Конвенції, означає створення належних умов для їх належного харчування, забезпечення одягом та житлом, а також безперервне покращення умов життя, та що головне – постійне уживання належних заходів для забезпечення та заохочення реалізації цього права без дискримінації за ознакою інвалідності. Потрібно наголосити на тому, що держави-учасниці даного міжнародного акту визнають право людей з інвалідністю на соціальний захист і на користування цим правом, а також вживають належних заходів для забезпечення цього прав, шляхом застосування таких юридичних механізмів, як: 1) забезпечення особам з інвалідністю рівного доступу до отримання належних і недорогих послуг, пристроїв та іншої допомоги для задоволення потреб, пов'язаних з інвалідністю; 2) забезпечення інвалідам, жінкам-інвалідам, дітям-інвалідам рівного доступу до програм соціального захисту й програм скорочення масштабів убогості; 3) забезпечення інвалідам та їх сім'ям, які живуть в умовах бідності – доступу до отримання допомоги з боку держави з метою покриття витрат, пов'язаних з інвалідністю, зокрема якісного навчання, консультування, фінансової допомоги та тимчасового патронажного догляду; 4) забезпечення особам з інвалідністю доступу до програм державного житла; 5) забезпечення інвалідам доступу до пенсійних допомог та програм. Виходячи з цього, потрібно зауважити, що долучення осіб з інвалідністю до усіх програм соціального захисту є важливим елементом їх адаптації у держав та суспільстві.

З метою належного та якісного виконання положень Конвенції Кабінетом Міністрів України було затверджено Державну цільову програму «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період 2020 року» [10]. Потрібно наголосити, що метою даної цільової програми виступає є забезпечення реалізації прав і задоволення потреб інвалідів нарівні з іншими громадянами, покращення умов їх життєдіяльності відповідно до Конвенції ООН

про права інвалідів. Потрібно наголосити, що така діяльність органу виконавчої влади є позитивним фактором, адже створюється відповідний алгоритм діяльності Кабінету Міністрів України та інших уповноважених органів державної влади щодо виконання положень Конвенції про права інвалідів. Принагідно зауважити, що Конвенція ООН про права інвалідів носить рамковий характер, саме тому розробка програм, положень та інших підзаконних нормативно-правових актів є позитивним напрямком удосконалення механізму забезпечення дотримання прав та свобод інвалідів в Україні.

Принциповими новелами Конвенції ООН про права інвалідів є низка положень, які носять організаційно-правовий характер щодо зобов'язань окремих держави з питань законодавчого оформлення сучасної системи прав інвалідів, визнання всіх осіб рівними перед законом, право на рівний захист закону й рівне користування ним без будь-якої дискримінації; гарантії захисту прав жінок з інвалідністю та дітей інвалідів; організаційно-правові аспекти просвітницько-виховної роботи; вимоги доступності осіб з інвалідністю до інфраструктури.

Теоретико-правовий аналіз принципів та стандартів закріплених у Конвенції дозволяє констатувати, що: 1) положення Конвенції ООН закріплюють за особами з інвалідністю рівний доступ до всього комплексу прав та свобод, які визнаються міжнародною спільнотою; 2) інваліди (особи з інвалідністю) – це особи зі стійкими фізичними, психічними, інтелектуальними або сенсорними порушеннями, які під час взаємодії з різними бар'єрами можуть заважати їхній повній та ефективній участі в житті суспільства нарівні з іншими; 3) визнані та закріплені у Конвенції та інших документах ООН права та свободи людини повинні враховуватись у подальшому розвитку законодавства України з питань прав інвалідів; 4) сучасне законодавство про соціальний захист інвалідів має відповідати нормам Конвенції, а також розвивати та поглиблювати модель соціальної держави; 5) аналіз принципів даного міжнародного договору вказує на те, що вони наділені універсальним та всеохоплюючим характером; 6) принципи Конвенції закріплюють рівний підхід до

визначення індивідуальності інвалідів, у тому числі рівність прав чоловіків та жінок [11, с. 15]. У цьому контексті законодавство про права інвалідів і, зокрема, базові закони потребують нагального реформування і удосконалення відповідно до норм Конвенції [2], [12]. Можна погодитися із позицією професора В.Л. Костюка, який звертає увагу на те, що саме соціальна держава формує свою діяльність на основі верховенства права, прав та свобод людини, соціальної справедливості і соціального захисту [13, с. 22]. Очевидно, що впровадження принципів, гарантій та стандартів визначених нормами Конвенції має відбуватися за участю інститутів громадянського суспільства – громадських організацій інвалідів. Як відомо, за змістом Закону України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні» (ст.12) громадські організації інвалідів, їх спілки створюються з метою забезпечення рівних прав і можливостей інвалідів та їх соціального захисту, виявлення, усунення перепон і бар'єрів, що перешкоджають забезпеченню прав і задоволенню потреб таких осіб, у тому числі стосовно доступу їх нарівні з іншими громадянами до об'єктів фізичного оточення, транспорту, інформації та зв'язку, а також з урахуванням індивідуальних можливостей, здібностей та інтересів до освіти, праці, культури, фізичної культури і спорту, надання соціальних послуг, залучення інвалідів до суспільної діяльності, здійснення громадського контролю за дотриманням прав інвалідів, представництва їхніх інтересів та усунення будь-яких проявів дискримінації стосовно інвалідів та мають право користуватися пільгами і преференціями, передбаченими законодавством. Крім того, представники всеукраїнських громадських організацій інвалідів, їх спілок залучаються (за їх зверненням) до складу колегій і консультативно-дорадчих органів центральних органів виконавчої влади.

Висновки. Виходячи із зазначеного принагідно зауважити, що із змісту положень Конвенції випливають такі її особливості: по-перше, її положення є системою принципів, гарантій та стандартів з питань прав осіб з інвалідністю; по-друге, її положення визначають тенденції розвитку суспільства і держави з

питань соціального захисту осіб з інвалідністю; по-третє, її положення визначають обов'язки суспільства і держави по створення безбар'єрного суспільного середовища для осіб з інвалідністю, їхнього доступу до усіх сфер суспільного життя; по-четверте, норми Конвенції визначають напрями та перспективи розвитку внутрішнього національного законодавства про права осіб з інвалідністю; по-п'яте, норми Конвенції визнають за необхідне ухвалення новітнього внутрішнього законодавства про права інвалідів, яке має розвивати принципи, гарантії і стандарти визначені Конвенцією; по-шосте, норми

Конвенції не допускають скасування (обмеження) прав осіб з інвалідністю; по-сьоме, норми Конвенції забезпечують посилення державного нагляду і громадського контролю з питань прав осіб з інвалідністю.

Перспективним кроком на шляху імплементації положень Конвенції ООН про права інвалідів має стати ухвалення єдиного кодифікованого законодавчого акту з цих питань на основі загальносуспільного консенсусу у відносинах суспільства, особи і держави.

Список використаних джерел:

1. Європейський підхід до зайнятості людей з інвалідністю в Україні [Електронний ресурс] : Режим доступу : <http://naiu.org.ua/news-naiu/evropejskyj-pidhid-do-zajnyatosti-lyudej-z-invalidnistyu-v-ukrajini>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо пенсійного забезпечення : законопроект від 23.02.2015, реєстр. № 2212 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54151.
3. Конституція України від 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – 141 с.
4. Про міжнародні договори України : закон України від 29 червня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. – 2004 р. – № 50. – Ст. 540.
5. Конвенція про права інвалідів : Міжнародний документ від 13 грудня 2006 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 17. – Ст. 93.
6. Про ратифікацію Конвенції про права інвалідів і факультативного протоколу до неї : закон України від 16 грудня 2009 року // Відомості Верховної Ради України. – 2010 р. – № 9. – Ст. 256.
7. Іншин М. І. Соціальна держава: сутність і перспективи/ М. І. Іншин, Д. І. Сіроха // Актуальні проблеми соціального права : збірник матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014р. / за загальною редакцією М.І. Іншина, В.Л. Костюка, В.О. Попелюшка. – К. : ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. – С. 17-21.
8. Права людини в Україні – 2007 : Доповіді правозахисних організацій [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1217069053>.
9. Про схвалення Концепції Державної цільової програми «Національний план дій з реалізації Конвенції про права інвалідів» на період до 2020 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 30 березня 2011 року // Офіційний вісник України. – 2011 р. – № 24. – С. 75
10. Іншин М. І. Конвенція ООН про права інвалідів у контексті розбудови в Україні соціальної держави / М. І. Іншин // Конвенція ООН про права інвалідів: чотири роки практичної дії : матеріали всеукраїнської конференції ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій», м. Острог, 20-21 вересня 2013 р. / за загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костюка, В. О. Попелюшка. – К. : ПВГОІ «ІР СТ Україна». – 2014. – С. 12-19.
11. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні : закон України від 21 березня 1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 21. – Ст. 252.
12. Про реабілітацію інвалідів в Україні : закон України від 6 жовтня 2005 року // Відомості Верховної Ради України. – 2006. – № 2-3. – Ст. 36.
13. Костюк В. Л. Конституційні принципи права соціального забезпечення та права осіб з інвалідністю: проблеми та перспективи / В. Л. Костюк // Актуальні проблеми соціального права : збірник

матеріалів учасників всеукраїнських соціальних програм (заходів) ВГОІ «Інститут реабілітації та соціальних технологій» у 2014р. / за загальною редакцією М. І. Іншина, В. Л. Костиюка, В. О. Попелюшка. – К. : ПВГОІ «ІР СТ Україна», 2015. – С. 12-29.

References

1. The European Approach to the Employment of People with Disabilities in Ukraine [Online resource] : Access : <http://naiu.org.ua/news-naiu/evropejskyj-pidhid-do-zajnyatosti-lyudej-z-invalidnistyu-v-ukrajini>.
2. On Amending Certain Legislative Acts on Pensions : Draft Law dated 23.02.2015, No. 2212 [Online resource]. – Access : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=54151.
3. The Constitution of Ukraine dated June 28, 1996 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 1996. – No. 30. – Art. 141.
4. On International Treaties of Ukraine : Law of Ukraine dated June 29, 2004 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 2004. – No. 50. – Art. 540.
5. Convention on the Rights of Persons with Disabilities : International Document dated December 13, 2006 // Ofitsiyni Visnyk Ukrainy (the Official Bulletin of Ukraine). – 2010. – No. 17. – Art. 93.
6. On Ratification of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and its Optional Protocol, Law of Ukraine dated December 16, 2009 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 2010. – No. 9. – Art. 256.
7. Inshyn M. I. Social state : the Nature and Prospects / M. I. Inshyn, D. I. Siroha // Current problems of social rights: Proceedings of the All-Ukrainian social programs (measures) VHOI “Institute for Rehabilitation and Social Technologies” in 2014. / under the general editorship of M. I. Inshyn, V. L. Kostiuk, V. A. Popeliushko. – K. : PVHOI “IP ST Ukraina”, 2015. – P. 17-21.
8. Human Rights in Ukraine – 2007 : Reports of Human Rights Organizations [Online resource]. – Access : <http://helsinki.org.ua/index.php?id=1217069053>.
9. On Approval of the Concept of the State Program “National Action Plan for the Implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities” until 2020 : the Cabinet of Ministers of Ukraine dated March 30, 2011 // Ofitsiyni Visnyk Ukrainy (the Official Bulletin of Ukraine). – 2011. – No. 24. – Art. 75.
10. Inshyn M. I. The UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities in the context of Development of a Welfare State in Ukraine / M. I. Inshyn // UN Convention on the Rights of Persons with Disabilities: four years of practical steps materials of Ukrainian Conference VHOI “Institute for Rehabilitation and Social Technologies”, m. Ostroh, 20-21 September 2013 / under the general editorship of M. I. Inshyn, V. L. Kostiuk, V. A. Popeliushko. - K. : PVHOI “IP ST Ukraina”. – 2014. – P. 12-19.
11. On Principles of Social Protection of Disabled People in Ukraine : the Law of Ukraine dated March 21, 1991 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 1991. – No. 21. – Art. 252.
12. On the Rehabilitation of the Disabled in Ukraine: the Law of Ukraine dated October 6, 2005 // Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (the Official Bulletin of the Verkhovna Rada of Ukraine). – 2006. – No. 2-3. – Art. 36.
13. Kostiuk V. Constitutional Principles of Social Security Law and the Rights of Persons with Disabilities: Issues and Prospects / V. L. Kostiuk // Current Issues of Social Rights: Proceedings of the All-Ukrainian social programs (measures) VHOI “Institute for Rehabilitation and Social Technologies” in 2014. / under the general editorship of M. I. Inshyn, V. L. Kostiuk, V. A. Popeliushko. - K. : PVHOI “IP ST Ukraina”, 2015. – P. 12-29.